

Asia: VN/15021/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n muuttamisesta.

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vastaus lausuntopyyntöön VN/1502/2020

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä Yleisradiota koskevan lain 7 §:n muuttamiseksi. Kantamme on, että asian valmistelua ei tulisi jatkaa tämän esitysluonnoksen pohjalta eikä esitystä liioin saisi antaa eduskunnan käsiteltäväksi.

Näkemyksemme perustuu kyseisen esityksen ja sen perusteluiden useisiin kriittisiin ongelmiin, jotka on tarkemmin yksilöity sekä Helsingin ja Tampereen yliopistojen yhteisessä lausunnossa että tutkimusryhmäämme kuuluvan viestintäoikeuden dosentti Riku Neuvosen erillisessä lausunnossa .

1) Lakiesityksen keskeiset perustelut on täysin poikkeuksellisesti julistettu salaisiksi vastoin oikeusvaltiollisia periaatteita. Koska tietoa Suomen viranomaisten ja EU:n komission välisestä tiedonvaihdesta ei ole julkisesti saatavilla, lausunnonantajien ei ole mahdollista arvioida esitysluonnosta kokonaisuutena.

2) Esitys vähentäisi ilmaiseksi saatavilla olevaa laadukasta journalismia verkossa, mikä on kansalaisten tasaveraisen tiedonsaannin kannalta myös esityksen julkisissa perusteluissa (s. 13) tunnistettu ongelma. Mutta toisin kuin esityksessä annetaan ymmärtää, kaupallisen median ilmaistarjonta ei tätä heikennystä korvaa.

- 3) Päätösvalta julkisen yleisradion tehtävistä on kiistatta ja yksiselitteisesti osa EU:n jäsenvaltioiden kansallista kompetenssia. Ratkaisut julkisen palvelun median tehtävien rahoituksesta, laajuudesta ja luonteesta tekee aina jäsenvaltio, ei EU:n komissio tai muu Euroopan unionin toimielin.
- 4) Medialiiton kantelun perustana oleva jaottelu tekstimuotoiseen ja audiovisuaaliseen verkkosisältöön on ollut teknologisesti auttamatta vanhentunut jo kantelua tehtäessä. Digitaalisessa muodossa julkaistu mediasisältö ei ole millään ratkaisevalla tavalla sidottu yhteen tiettyyn kuluttamistapaan.
- 5) Lakiehdotus on hyvin tulkinnanvarainen ja vaikutuksiltaan epätarkka. Esitetty sääntely on epämääräistä ja vaikeasti valvottavaa eikä rajoituksia kansalaisten ja Yleisradion sananvapauteen kyötä selkeästi perustelemaan suhteessa esityksen mahdollisiin hyötyihin kaupalliselle medialle.
- 6) Yleisradion maksuttomien verkkouutisten aiheuttamasta haitasta kaupalliselle uutismedialle ei ole selkeää tutkimukseen perustuvaa näyttöä. Lakiesityksen julkisissa perusteluissa todetaan myös, ettei esityksellä todennäköisesti ole suuria välittömiä vaikutuksia kaupallisen median sisällön tavoittavuuteen tai sen liikevaihtoon.

Näin ollen esitämme, että kantelun kohteena oleva juridinen ongelma ratkaistaan laajentamalla kansallisesti määriteltyä Ylen tehtäviä eikä kaventamalla niitä kansalaisten vahingoksi.

Tekstimuotoinen journalistinen verkkosisältö tulisi määritellä Yleisradiolain 6 a §:n mukaiseksi uudeksi merkittäväksi palveluksi ja tehdä lakiin tätä koskeva lisäys. Samalla asia tulisi saattaa Yleisradiolain mukaiseen ennakoarviointimenettelyyn.

Tampereen ja Helsingin yliopistojen yhteinen CorDi-tutkimushanke tarkastelee median digitaalista murrosta kansalaisten viestinnällisten oikeuksien näkökulmasta yhdistäen sekä oikeustieteellisiä että viestintätieteellisiä lähestymistapoja.

CorDi -hankkeen tavoitteena on jäsentää aihepiiriä koskevaa keskustelua käsitteellisesti, selvittää eri osapuolten näkemyksiä ja tehdä konkreettisia ehdotuksia, joita voidaan soveltaa viestintäpolitiikassa ja viestintää koskevassa lainsäädännössä.

Suomen Akatemian rahoittaman tutkimusryhmän jäsenet ovat olleet mukana mediapolitiikan arviointiprosesseissa ja tutkineet laajasti mediamarkkinoita, erityisesti uutisten kulutusta, sekä yleisöjen luottamusta mediaan.

Marko Ala-Fossi, dosentti, journalistiikan yliopistonlehtori, Tampereen yliopisto, informaatioteknologian ja viestintätieteiden tiedekunta

Minna Aslama Horowitz, dosentti, Helsingin yliopisto, valtiotieteellinen tiedekunta

Jenni Hakkarainen, tutkija, Helsingin yliopisto, oikeustieteellinen tiedekunta

Juha Herkman, professori, Helsingin yliopisto, valtiotieteellinen tiedekunta

Jockum Hildén, tutkijatohtori, Helsingin yliopisto, valtiotieteellinen tiedekunta

Ilmari Hiltunen, väitöskirjatutkija, Tampereen yliopisto, informaatioteknologian ja viestintätieteiden tiedekunta

Kari Karppinen, viestinnän yliopistonlehtori, Helsingin yliopisto, valtiotieteellinen tiedekunta

Riikka Koulu, apulaisprofessori, Helsingin yliopisto, oikeustieteellinen tiedekunta

Katja Lehtisaari, dosentti, journalistiikan yliopistonlehtori, Tampereen yliopisto, informaatioteknologian ja viestintätieteiden tiedekunta

Riku Neuvonen, dosentti, yliopistotutkija, Helsingin yliopisto, valtiotieteellinen tiedekunta

Hannu Nieminen, viestintäpolitiikan professori emeritus, Helsingin yliopisto, valtiotieteellinen tiedekunta

Outi Puukko, apurahatutkija, Helsingin yliopisto, valtiotieteellinen tiedekunta

Reeta Pöyhtäri, tutkijatohtori, Jyväskylän yliopisto, kieli- ja viestintätieteiden laitos

Esa Reunanen, dosentti, Tampereen yliopisto, informaatioteknologian ja viestintätieteiden tiedekunta

Esa Sirkkunen, tutkija, Tampereen yliopisto, Tutkimuskeskus COMET.

Nieminen Hannu

Ala-Fossi Marko

CorDi- tutkimushanke - Helsingin ja Tampereen yliopistojen yhteinen
tutkimuskonsortio